

PRIVREDNO PRAVNI SISTEM I POLITIKA

**Pravni fakultet
Univerziteta u Travniku**

VII. MODUL MONETARNO - KREDITNI SISTEM - 1. dio

PRIREDIO

Prof. dr. Faruk Jašarević

CILJEVI IZLAGANJA

- **DEFINIRATI NOVAC I KREDIT**
- **OBJASNITI MONETARNU RAVNOTEŽU I NERAVNOTEŽU**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- ZA **PRIVREDE ROBNOG KARAKTERA** PRETPOSTAVKA JE DA SE AKT KUPOPRODAJE I RAZMJENE VRŠI **POSREDSTVOM NOVCA**
- NA TAJ NAČIN **NOVAC** PROŽIMA SVE MOMENTE DRUŠTVENE REPRODUKCIJE

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- **STOGA SE OVE PRIVREDE ČESTO
OZNAČAVAJU KAO ROBNO - NOVČANE
PRIVREDE**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- TO ZNAČI DA **NOVAC** SA SVOJIM NEZAMJENJIVIM FUNKCIJAMA, OMOGUĆAVA **NESMETANE TOKOVE DRUŠTVENE REPRODUKCIJE**
 - **OD PROIZVODNJE**
 - **PREKO RASPODJELE I RAZMJENE**
 - **DO POTROŠNJE**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- U OKVIRU DRUŠTVENE REPRODUKCIJE FORMIRAJU SE **POSEBNI NOVČANI I KREDITNI TOKOVI** KOJI U DOBROJ MJERI
 - DETERMINIRAJU DINAMIKU I STRUKTURU PRIVREDNOG RAZVOJA, I
 - IMAJU POVRATNI UTJECAJ NA UKUPNE ROBNE TOKOVE

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- **PROCES DRUŠTVENE REPRODUKCIJE**
TEMELJI SE NA
 - **ODLUKAMA OSNOVNIH NOSILACA**
PRIVREĐIVANJA, ODNOSNO
 - **PREDUZEĆA I DRUGIH PRIVREDNIH**
SUBJEKATA

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- U **NATURALNOJ PRIVREDI** SE ODLUKA O PROIZVODNJI I ODLUKA O UPOTREBI PROIZVODA SJEDINJUJE U JEDNOJ OSOBI, I FAKTIČKI SE RADI O JEDNOJ ODLUCI
- STRUKTURA ODLUČIVANJA U **ROBNO - NOVČANIM PRIVREDAMA** JE **DUOPOLNA**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- U **ROBNO - NOVČANIM PRIVREDAMA** RIJEČ JE O **SASVIM ODVOJENIM ODLUKAMA**
 - **ODLUKA O TOME ŠTO ĆE SE PROIZVODITI, I**
 - **ODLUKA O UPOTREBI PROIZVODA SE DONOSE POTPUNO SAMOSTALNO I NEOVISNO JEDNA OD DRUGE**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- KOD **NATURALNE RAZMJENE** PRODAJA SE NEMINOVNO PODUDARA SA KUPOVINOM
- U **ROBNO - NOVČANIM PRIVREDAMA,** ZAHVALJUJUĆI **NOVCU,** PROIZVODNJA SE VRŠI ZA TRŽIŠTE ...

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- ... I ZATO SE AKT KUPOPRODAJE
RAZDVAJA U **DVIJE FAZE:**
 - **KUPOVINU**
 - **I**
 - **PRODAJU**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- ONAJ KOJI PRODAJE NE MORA ISTOVREMENO I KUPOVATI, ČIME SE I STVARA **DUOPOLNA STRUKTURA ODLUČIVANJA U ROBNO - NOVČANIM PRIVREDAMA**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- ODVOJENOST ODLUKA O KUPOVINI I ODLUKA O PRODAJI OTVARA MOGUĆNOST NESKLADA IZMEĐU ROBNIH I NOVČANIH TOKOVA, ODNOSNO IZMEĐU
 - TOKOVA PROIZVODNJE, I
 - UPOTREBE DOHOTKA OD STRANE POTROŠAČA

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- U **GLOBALNIM EKONOMSKIM TOKOVIMA**, NESKLAD SE MANIFESTIRA U ODNOSIMA IZMEĐU
 - **AGREGATA PONUDE KAO UKUPNOSTI REZULTATA PRIVREĐIVANJA, I**
 - **AGREGATA POTRAŽNJE KAO IZRAZA KUPOVNE MOĆI U ZAJEDNICI**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- **KAKO SE ROJNI I NOVČANI TOKOVI MEĐUSOBNO UVJETUJU I PROŽIMAJU, PITANJE SKLADA ILI NESKLADA IZMEĐU NJIH NEPOSREDNO SE MANIFESTIRA KAO**
 - **EKONOMSKA RAVNOTEŽA**
 - **ILI**
 - **EKONOMSKA NERAVNOTEŽA**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- **NOVAC I KREDIT IMAJU**

- **NEZAMJENJIVU ULOGU ZA
FUNKCIONIRANJE TRŽIŠNE PRIVREDE,
I ...**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

...

- **PREDSTAVLJAJU JEDAN OD
NAJZNAČAJNIJIH VIDOVA
DRUŠTVENE AKTIVNOSTI U
ORGANIZIRANJU I USMJERAVANJU
TOKOVA PRIVREĐIVANJA**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- **KAKO SE**

- **NOVČANI TOKOVI PREPLIĆU SA
ROBNIM TOKOVIMA,**

- DRŽAVA I DRUGI NOSIOCI EKONOMSKO -
POLITIČKIH MJERA ...**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

... UTJEČUĆI NA NOVČANE AGREGATE I
NOVČANE TOKOVE, NE REMETEĆI
TRŽIŠNI KARAKTER PRIVREDE,

- **MOGU EFIKASNO USMJERAVATI
PROCESE DRUŠTVENE
REPRODUKCIJE**

1. OPĆENITO O MONETARNO – KREDITNOM SISTEMU

- **MONETARNO - KREDITNA POLITIKA,**
PORED FISKALNE POLITIKE, JE
NAJZNAČAJNIJI SEKTOR EKONOMSKIH
POLITIKA U SAVREMENIM PRIVREDAMA

2. UOPĆE O NOVCU I KREDITU

- U **UVJETIMA TRŽIŠNE PRIVREDE**, U KOJOJ SE ROBNI SVIJET DIJELI NA ROBE I NOVAC
 - **NOVAC IMA NIZ OPĆIH FUNKCIJA**
 - **KOJE GA ČINE**
 - **SPECIFIČNIM I NEZAMJENJIVIM INSTITUTOM ROBNIH PRIVREDA**

2. UOPĆE O NOVCU I KREDITU

- ZAHVALJUJUĆI OVIM FUNKCIJAMA
SVAKA TRANSAKCIJA U EKONOMIJI IMA
 - REALNI
 - I
 - FINANCIJSKI ASPEKT

2. UOPĆE O NOVCU I KREDITU

- **TOKOVI NOVCA** U PROCESU REPRODUKCIJE IMAJU SUPROTNI SMJER OD **ROBNIH TOKOVA**
- TO I UVJETUJE **MEĐUSOBNU POVEZANOST** OVIH TOKOVA

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- **NOVAC** IMA **FUNKCIJU** **MJERE**
VRIJEDNOSTI, ŠTO ZNAČI DA
 - **POMOĆU NJEGA SVAKA ROBA**
IZRAŽAVA SVOJU VRIJEDNOST,
I NA TAJ NAČIN,
 - **PUTEM NOVCA** **POSTAJU**
USPOREDIVA NAJRAZLIČITIJA DOBRA
ODNOSNO ROBE

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- **DRUGA FUNKCIJA NOVCA ODNOSI SE NA NJEGOVO POSREDOVANJE PRI RAZMJENI ROBA**

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- **KAO PROMETNO SREDSTVO NOVAC**
 - **RAZBIJA JEDINSTVEN AKT RAZMJENE NA DVIJE METAMORFOZE (PRODAJU I KUPOVINU), I TAKO**
 - **OLAKŠAVA I UBRZAVA PROCES RAZMJENE**

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- **OBAVLJANJEM OVE PROMETNE FUNKCIJE NOVAC**
 - **STALNO CIRKULIRA U PRIVREDI, PRELAZEĆI IZ JEDNOG SUBJEKTA U DRUGI, I**
 - **PRENOSEĆI ROBU I DOBRA U SUPROTNOM PRAVCU**

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- SA STANOVIŠTA PRIVREDE NOVČANI TOKOVI, PREDSTAVLJENI PUTEM FINANCIJSKIH RAČUNA, POKAZUJU KAKO SE NOVAC KREĆE
 - OD SUFICITARNIH SEKTORA (SA VIŠKOM NOVCA)
 - KA DEFICITARNIM SEKTORIMA

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- **TO JE ISTOVREMENO I**

- **OPĆI PREGLED ROBNIH TOKOVA I DRUGIH DUŽNIČKO - POVJERILAČKIH ODNOSA, I**
- **RAZNOVRSNIH TRANSAKCIJA IZMEĐU UČESNIKA DRUŠTVENE REPRODUKCIJE**

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- AKO SE NOVAC POVUČE IZ KRUŽNOG KRETANJA (CIRKULIRANJA), TADA IMA **FUNKCIJU ZGRTANJA BLAGA**
- **TEZAURACIJOM NOVCA** OBEZBJEĐUJE SE OPĆA LIKVIDNOST PRIVREDNIH SUBJEKATA

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- **U PRAKSI SE NE MOŽE POUZDANO USTVRDITI**
 - **KOJE KOLIČINE NOVCA SLUŽE KAO PROMETNO SREDSTVO,**
 - **A**
 - **KOJE KAO BLAGO ...**

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- ... I OBIČNO JEDNA FUNKCIJA SLIJEDI DRUGU, ŠTO OVISI OD **ODLUKE VLASNIKA NOVCA** (U SVAKOM MOMENTU NOVAC KAO BLAGO MOŽE SE ANGAŽIRATI BILO ZA KUPOVINU REALNIH DOBARA BILO ZA FINANCIJSKE TRANSAKCIJE)

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- U SLUČAJU KADA JE **NOVAC** **TEZAU**RIRAN ON NE MOŽE BITI U PROMETNOJ FUNKCIJI

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- **TO ZNAČI DA SE**
 - **SMANJUJE BRZINA KRUŽENJA NOVCA**
 - **I**
 - **MOGUĆNOST DA OBAVI VIŠE ROBNIH
TRANSAKCIJA U ODREĐENOM
RAZDOBLJU**

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- **U DATIM OKOLNOSTIMA**

- **TEZAURACIJA NOVCA IZAZIVA POTRAŽNJU ZA NOVCEM, DOK**
- **UVEĆANJE BRZINE OPTJECAJA NOVCA IMA SUPROTNE UČINKE I U SUŠTINI JEDNAKA JE KAO UVEĆANJE EMISIJE NOVCA U TOKOVIMA REPRODUKCIJE**

2.1. FUNKCIJE NOVCA

- **NOVAC SE JAVLJA I KAO SREDSTVO PLAĆANJA**
- **TO ZNAČI DA NOVAC SLUŽI ZA**
 - **BEZGOTOVINSKA PLAĆANJA KAO NAJRAŠIRENIJI NAČIN PLAĆANJA, I ...**

2.1. FUNKCIJE NOVCA

...

- **ISPUNJAVANJE OBAVEZA I
IZRAVNAVANJE RAČUNA UČESNIKA U
KUPOPRODAJI ILI PO NEKOM
DRUGOM OSNOVU**

2.2. OBLICI NOVCA

- **OBLICI NOVCA** TOKOM POVIJESTI SU SE MIJENJALI
- U POČETKU, FUNKCIJU SPOMENUTOG SREDSTVA OBAVLJAO JE **TZV. ROBNI NOVAC**, ODNOSNO PRIKLADNA I TIPIČNA ROBA ZA ODREĐENO PODRUČJE, NPR. KRZNO, ŽITO, STOKA ...

2.2. OBLICI NOVCA

- I PORED NAPRETKA U ODNOSU NA NATURALNU RAZMJENU, **ROBNI NOVAC NIJE BIO PODESAN INSTRUMENT ZA OBIMNIJU I INTENZIVNIJU RAZMJENU**

2.2. OBLICI NOVCA

- **STOGA SE KAO PROMETNO SREDSTVO JAVLJAJU PLEMENITI METALI JER SU BILI POGODNA ROBA ZA RAZNOVRSNIJU RAZMJENU**

2.2. OBLICI NOVCA

- DUGO VREMENA ULOGU **NOVCA** KAO **PROMETNOG SREDSTVA** OBAVLJALI SU **ZLATO I SREBRO**
- U POČETKU U OBLICIMA KAKVI SU NAĐENI U PRIRODI, A KASNIJE U KOMADIMA STANDARDNOG OBLIKA, ODNOSNO KAO **KOVANI NOVAC**

2.2. OBLICI NOVCA

- **SLJEDEĆU FAZU U RAZVOJU OBLIKA NOVCA ČINI, PORED KOVANICA, POJAVA PAPIRNOG NOVCA, I TO:**
 - **ROBNA MJENICA (POTRAŽIVANJE IMAOCA PREMA TRGOVCU ILI BANKARU) ...**

2.2. OBLICI NOVCA

...

- **BANKNOTA (POTRAŽIVANJE IMAOCA PREMA BANCI)**
- **I**
- **TZV. KNJIŽNI NOVAC I DRŽAVNI NOVAC**

2.2. OBLICI NOVCA

- SA POJAVOM **KOVANOG I PAPIRNOG NOVCA**, BILJEŽI SE
 - **SVE VEĆE UČEŠĆE RAZLIČITIH OBLIKA NOVČANIH SUROGATA, ODNOSNO**
 - **ZAMJENIKA GOTOVOG NOVCA**

2.2. OBLICI NOVCA

- **U SAVREMENIM UVJETIMA, SA RAZVOJEM BEZGOTOVINSKE TEHNIKE PLAĆANJA I RAZVOJEM KREDITNOG MEHANIZMA,**
 - **OPTJECAJ NOVČANICA I KOVANICA ZAUZIMA USKE OKVIRE ...**

2.2. OBLICI NOVCA

... TAKO DA

- **U STRUKTURI NOVČANE MASE VIŠE OD 90 POSTO OTPADA NA UČEŠĆE ŽIRALNO - DEPOZITNOG NOVCA**

2.2. OBLICI NOVCA

- **ŽIRALNI NOVAC** PREDSTAVLJA POTRAŽIVANJE NJEGOVOG IMAOCA PREMA BANCI, I NASTAJE PO OSNOVU
➤ **DEPONIRANJA NOVCA ...**

2.2. OBLICI NOVCA

- **ODOBRAVANJEM KREDITA, I TIME UVEĆANJA POTRAŽIVANJA NA TEKUĆEM RAČUNU, I**
- **PRIJENOSOM SREDSTAVA PO OSNOVU DUGOVANJA SA DRUGOG RAČUNA**

2.2. OBLICI NOVCA

- **DEPOZITNI NOVAC**, KAO POTRAŽIVANJE NA RAČUNIMA SREDSTAVA NJIHOVIH IMALACA (**DEPONENATA**), ŠTO SE DRŽE KOD BANAKA I DRUGIH FINANCIJSKIH ORGANIZACIJA (**DEPOZITARA**), DANAS JE POSTAO **DOMINANTAN OBLIK NOVCA**

2.2. OBLICI NOVCA

- **U OVOM KONTEKSTU TREBA RAZLIKOVATI**
 - **PRIMARNE DEPOZITE**
 - **I**
 - **SEKUNDARNE DEPOZITE**

2.2. OBLICI NOVCA

- **PRIMARNI DEPOZITI NASTAJU**
 - **DEPONIRANJEM SREDSTAVA**
 - **ILI**
 - **UPLATOM GOTOVINE U KORIST ODGOVARAJUĆEG RAČUNA**

2.2. OBLICI NOVCA

- **SEKUNDARNI DEPOZITI SE FORMIRAJU PO OSNOVU ODOBRAVANJA KREDITA OD STRANE BANAKA I DRUGIH KREDITNIH INSTITUCIJA**

2.2. OBLICI NOVCA

- **NOVČANU MASU KAO OSNOVNI MONETARNI AGREGAT ČINE:**
 - **GOTOV NOVAC (KOVANI I PAPIRNI) U OPTJECAJU, I**
 - **DEPOZITNI NOVAC ŠTO SE NEPOSREDNO MOŽE KORISTITI ZA TEKUĆE TRANSAKCIJE**

2.2. OBLICI NOVCA

- **NOVČANA MASA** OBUHVATA ONE NOVČANE INSTRUMENTE KOJI NEPOSREDNO OBAVLJAJU FUNKCIJU PROMETNOG I PLATEŽNOG SREDSTVA U POJEDINOM VALUTNOM (MONETARNOM) PODRUČJU, ODNOSNO U ODREĐENOJ DRŽAVI

2.2. OBLICI NOVCA

- **NOVČANA MASA**, KAO NAJZNAČAJNIJI MONETARNI AGREGAT, PREDSTAVLJA OSNOVU ZA
 - ANALIZU ROBNIH I NOVČANIH TOKOVA, I
 - PODUZIMANJE ODGOVARAJUĆIH MJERA U GLOBALNIM EKONOMSKIM OKVIRIMA

2.2. OBLICI NOVCA

- OD **VELIČINE NOVČANE MASE** U VELIKOJ MJERI, NEPOSREDNO ILI POSREDNO (PREKO KAMATA I CIJENA), OVISI **FORMIRANJE UKUPNE AGREGATNE POTRAŽNJE**

2.2. OBLICI NOVCA

- **VAŽNO JE**

- **DEFINIRANJE OBIMA NOVČANE MASE,
I ...**

2.2. OBLICI NOVCA

- **ONEMOGUĆAVANJE DA I OSTALI NOVČANI INSTRUMENTI (TZV. KVAZI NOVAC) POPRIME PROMETNU FUNKCIJU, ŠTO BI ZNAČILO I REMEĆENJE AGREGATNE POTRAŽNJE, A TIME OTVARANJE NESKLADA U ODNOSU NA AGREGAT PONUDE**

2.2. OBLICI NOVCA

- **BILO KAKVI POREMEĆAJI U MONETARNOJ RAVNOTEŽI, ODNOSNO U NOVČANOJ MASI NEPOSREDNO SE REFLEKTIRAJU NA STANJE UKUPNE EKONOMSKE RAVNOTEŽE U ZEMLJI**

2.3. KREDIT

- **KREDIT** PREDSTAVLJA SPECIFIČAN ODNOS U ROBNOJ PRIVREDI U OKVIRU KOJEG SE
 - **JEDAN PRIVREDNI SUBJEKT NA ODREĐENO VRIJEME LIŠAVA SVOJE KUPOVNE MOĆI (EKONOMSKE SNAGE) U KORIST DRUGOG SUBJEKTA ...**

2.3. KREDIT

...

- **UZ OBAVEZU OVOG DA ISTEKOM UGOVORENOG ROKA VRATI KUPOVNU MOĆ UZ KAMATU KAO NAKNADU**

2.3. KREDIT

- **KREDITI**

- **SE POJAVLJUJU U VIDU USTUPANJA KUPOVNE MOĆI**
- **ALI**
- **MOGU BITI I U OBLIKU REALNE IMOVINE**

2.3. KREDIT

- OSIM ŠTO SE U KREDITNOM ARANŽMANU MOGU POJAVITI RAZLIČITA PREDUZEĆA, POD **KREDITOM** SE, U PRAVILU, PODRAZUMIJEVAJU **NOVČANI KREDITI BANAKA**, ŠTO ONE U RAZLIČITIM FORMAMA ODOBRAVAJU PREDUZEĆIMA I DRUGIM KOMITENTIMA

2.3. KREDIT

- **KREDIT JE UGOVORNI ODNOS IZMEĐU**
 - **POVJERIOCA (ZAJMODAVCA) UZ NJEGOVU OBAVEZU USTUPANJA NOVCA I PRAVO NA POVRAĆAJ NOVCA UZ KAMATU**
 - **I ...**

2.3. KREDIT

- **DUŽNIKA (ZAJMOPRIMCA) ČIJE JE PRAVO KORIŠTENJA POZAJMLJENOG NOVCA I OBAVEZA DA, NAKON UGOVORENOG ROKA, VRATI NOVAC UZ KAMATU KAO NAKNADU ZA KORIŠTENJE NOVCA**

2.3. KREDIT

- **KREDITI**

- **OMOGUĆUJU JEDINOSTAVAN I BRZI
ROBNO - NOVČANI PROMET**
- **I**
- **PREDSTAVLJAJU NEZAMJENJIV
INSTITUT TRŽIŠNE PRIVREDE**

2.3. KREDIT

- **KREDIT SE POSMATRA SA STANOVIŠTA FUNKCIONIRANJA TRŽIŠNE PRIVREDE, JER OMOGUĆUJE DA SE: ...**

2.3. KREDIT

- **POSLOVANJE ODVIJA BEZ ZASTOJA, ODNOSNO DA SE U NEDOSTATKU GOTOVOG NOVCA OMOGUĆI, PO OSNOVU KREDITA, NABAVKA ELEMENATA PROCESA PRIVREĐIVANJA ...**

2.3. KREDIT

- **UTJEČE NA PONUDU ILI POTRAŽNJU, BILO KREDITIRANJEM PROIZVODNJE BILO KREDITIRANJEM POTROŠNJE**
- **NEPOSREDNO UTJEČE NJIHOVOM EKSPANZIJOM ILI RESTRIKCIJOM, NA VELIČINU NOVČANE MASE S RAZNOVRSNIM UČINCIMA PO TOKOVE REPRODUKCIJE**

2.3. KREDIT

- **KREDIT I KREDITNA POLITIKA**
PREDSTAVLJAJU ZNAČAJAN SEKTOR
EKONOMSKE POLITIKE
- **KORIŠTENJEM RAZNOVRISNIH**
INSTRUMENTATA KREDITNE POLITIKE
MOGU SE POSTIĆI **BROJNI CILJEVI I**
EFEKTI EKONOMSKOG RAZVOJA ...

2.3. KREDIT

- **OD STEPENA URAVNOTEŽENOSTI PRIVREDE,**
- **PREKO DINAMIKE I STRUKTURE INVESTICIJA,**
- **DO USMJERAVANJA POJEDINIH VIDOVA POTROŠNJE**

2.3. KREDIT

- **INSTRUMENTI KREDITNE POLITIKE**

- **NAJČEŠĆE SE KORISTE I SINHRONIZIRAJU U OKVIRU MONETARNE, ODNOSNO MONETARNO - KREDITNE POLITIKE, ALI SE ...**

2.3. KREDIT

...

- **MJERE KREDITNE POLITIKE MOGU KORISTITI I ZA REALIZIRANJE ZASEBNIH CILJEVA (TZV. SELEKTIVNI CILJEVI KREDITNE POLITIKE)**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **MONETARNA TEORIJA** IMA ZA ZADATAK IZNALAZITI
 - **ODNOSE I ZAKONITOSTI ŠTO STOJE U VEZI SA ULOGOM NOVCA I UTJECAJEM MONETARNIH AGREGATA NA UKUPNE TOKOVE REPRODUKCIJE**
 - **I ...**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

...

- MEĐUSOBNE ODNOSI ROBNIH I
FINANCIJSKIH TRANSAKCIJA
NASPRAM RAVNOTEŽE U PRIVREDI I
EKONOMSKOG RAZVOJA

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- U OVOM KONTEKSTU IZNALAŽENJE I ANALIZIRANJE ZAKONITOSTI VRŠI SE SA STANOVIŠTA UTJECAJA **OBIMA NOVČANE MASE** NA ...

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

...

- **PRIVREDNA KRETANJA, INVESTICIJE, ZAPOSLENOST, ŠTEDNJU...**
- **I**
- **STABILNOST I URAVNOTEŽENOST EKONOMSKIH TOKOVA**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **S OBZIROM**

- **NA ZNAČAJ NOVČANIH AGREGATA I INSTRUMENTATA KOJIMA SE OBLIKUJU NOVČANI TOKOVI**
- **I ...**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

...

- **TIME NEPOSREDNO DETERMINIRAJU I
ROBNI I UKUPNI EKONOMSKI TOKOVI,
U OKVIRU PRIVREDNOG SISTEMA SE
FORMIRA **MONETARNI SISTEM****

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **MONETARNI SISTEM** PREDSTAVLJA **SKUP PRAVNIH PROPISA** ŠTO SADRŽE **OPĆA I POSEBNA PRAVILA PONAŠANJA** U **OVOM DOMENU** **DRUŠTVENE REPRODUKCIJE**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **PRAVILA ZA NOVČANE TOKOVE SU STROŽIJA I EKONOMSKE SLOBODE BANAKA SU REDUCIRANIJE**
- **NOVAC JE SPECIFIČNI INSTITUT**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **BEZ NEPOSREDNIH INGERENCIJA DRŽAVE U POSTOJEĆIM UVJETIMA**
 - **NOVČANI TOKOVI BI IZAZVALI POREMEĆAJE, A**
 - **NOVAC BI IZGUBIO TRADICIONALNE I NEZAMJENJIVE FUNKCIJE U TOKOVIMA REPRODUKCIJE**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **ARGUMENT ZA STROŽIJI SISTEMSKI OKVIR U NOVČANIM TOKOVIMA ODNOSI SE NA TO DA**
 - **DRŽAVA POSREDSTVOM CENTRALNE BANKE ILI NEPOSREDNO IMA U SVOJIM RUKAMA SAMO MANJI DIO EMISIJE NOVCA ...**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

**... (METALNI I PAPIRNI, GOTOV NOVAC,
OBVEZNICE JAVNOG ZAJMA, I
AKTIVNOST CENTRALNE BANKE NA
TRŽIŠTU KAPITALA I NOVCA)**

- **DOK**
- **NAJVEĆI DIO IZVORA NOVCA SE
KREIRA NA BAZI DEPOZITNOG NOVCA**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **BEZ JAČEG UČEŠĆA DRŽAVE U OVOM DOMENU, U POGLEDU**
 - **UTVRĐIVANJA PRAVILA ZA BANKE I DRUGE FINANCIJSKE ORGANIZACIJE, KAO I**
 - **ODGOVARAJUĆE KONTROLE NJIHOVOG POSLOVANJA (S LIKVIDNOŠĆU KAO TEMELJNIM ZAHTJEVOM) ...**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- ... KRETANJE **OBIMA NOVČANE MASE** BI BILO PREPUŠTENOM SAMO SEBI S NEMINOVNIM IMPLIKACIJAMA PO EKONOMSKE TOKOVE

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- U OKVIRU **MONETARNO - KREDITNE POLITIKE** **DRŽAVA** RASPOLAŽE INSTRUMENTIMA KOJIMA NEPOSREDNO ILI POSREDNO UTJEČE
 - NA OBIM I KRETANJE NOVČANE MASE, ODNOSNO
 - NA NJENO STVARANJE, RASPODJELU, PRERASPODJELU I PONIŠTAVANJE

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **TEMELJNI ZADATAK MONETARNOG
SISTEMA I MONETARNO – KREDITNE
POLITIKE JESTE OSIGURANJE
OPTIMALNE, ODNOSNO POŽELJNE
KOLIČINE NOVCA U OPTJECAJU**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **POŽELJNA KOLIČINA NOVCA MOŽE ZNAČITI I VEĆU NOVČANU MASU OD OPTIMALNE KOLIČINE NOVCA**

3. MONETARNA RAVNOTEŽA I NERAVNOTEŽA

- **STOGA SE PROBLEMATIKA MONETARNE RAVNOTEŽE NAMEĆE KAO**
 - **STRATEŠKO PITANJE EKONOMSKO - POLITIČKOG KARAKTERA, S**
 - **BROJNIM IMPLIKACIJAMA PO UKUPNI EKONOMSKI I DRUŠTVENI RAZVOJ**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **MONETARNA RAVNOTEŽA**
PODRAZUMIJEVA TAKVO STANJE U
EKONOMIJI PO KOME JE
 - **PONUĐA NOVCA**
 - **JEDNAKA**
 - **POTRAŽNJI NOVCA**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **PREMA Kvantitativnoj teoriji monetarna ravnoteža postoji u slučaju usklađenosti između**
 - **količine novca u optjecaju pomnožene sa**
 - **brzinom optjecaja novca i vrijednosti robe ...**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- ... ŠTO PREDSTAVLJA KOLIČINU ROBE POMNOŽENU SA CIJENAMA NA TRŽIŠTU

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- U NAZNAČENOJ USKLAĐENOSTI
 - PO **JEDNOJ VARIJANATI** U OKVIRU OVE TEORIJE **KLJUČNA VARIJABLA PONUDE NOVCA JE KOLIČINA NOVCA** (PRI ČEMU JE BRZINA OPTJECAJA KAO ELEMENT POTRAŽNJE KONSTANTNA) ...

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **DOK JE**
- **PO DRUGOJ VARIJANTI KLJUČNA VARIJABLA POTRAŽNJA NOVCA ODREĐENA IZNOSOM DOHOTKA I BRZINOM OPTJECAJA**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **PREMA KEYNESOVOJ TEORIJI, MONETARNA RAVNOTEŽA JE TAKVO STANJE NA TRŽIŠTU NOVCA U KOME JE**
 - **PONUĐA NOVCA JEDNAKA**
 - **POTRAŽNJI NOVCA KAO PROMETNOG SREDSTVA I NOVCA KAO IMOVINE ...**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- ... (PRI ČEMU SE FAKTORI POTRAŽNJE POJAVLJUJU RASTUĆA FUNKCIJA NACIONALNOG DOHOTKA I OPADAJUĆA FUNKCIJA KAMATNE STOPE)

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **NEOVISNO OD VARIJACIJA U TEORIJSKOM ODREĐENJU MONETARNE RAVNOTEŽE, U NJENOM PRAKTIČNOM VIDU RADI SE O TAKVOM STANJU NA TRŽIŠTU, (TAČNIJE O IDEALNOM RJEŠENJU) U KOME SE PODUDARAJU STVARNA I OPTIMALNA NOVČANA MASA**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **OPTIMALNA NOVČANA MASA ZNAČI**
 - **DA U ZEMLJI IMA TOLIKO NOVČANE MASE KOJOM SE OMOGUĆAVAJU NESMETANI TOKOVI DRUŠTVENE REPRODUKCIJE,**
ODNOSNO
 - **DA NEMA NI PREMALO NI PREVIŠE NOVCA ...**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- ... JER U OBA SLUČAJA ZA ODREĐENO RAZDOBLJE NEMINOVNO SE JAVLJAJU **POREMEĆAJI U TOKOVIMA PRIVREĐIVANJA**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **MONETARNA RAVNOTEŽA** IMA UČINKE NA **OPĆI NIVO CIJENA**, I TO U POGLEDU STABILNOSTI OVOG NIVOVA (MOGUĆA SU POMJERANJA RELATIVNIH ODNOSA CIJENA, OVISNO OD POJEDINAČNIH PONUDA I POTRAŽNJA), ŠTO JE **TEMELJNA PRETPOSTAVKA ZA STABILNI PRIVREDNI RAZVOJ**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **MONETARNA RAVNOTEŽA**

- **ZNAČI ODSUSTVO INFLACIONIH UDARA I POREMEĆAJA IZMEĐU ROBNIH I NOVČANIH TRANSAKCIJA, ODNOSNO NEGATIVNIH IMPLIKACIJA PROMJENE KUPOVNE MOĆI NOVCA NA TOKOVE DRUŠTVENE REPRODUKCIJE ...**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- I
- **PODRAZUMIJEVA NEUTRALNI
UTJECAJ NOVCA I SAMO „SLIJEPO”
PRAĆENJE ROBNIH TRANSAKCIJA I
PROCESA PRIVREĐIVANJA OD
STRANE NOVČANIH TOKOVA**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **MONETARNA RAVNOTEŽA**, I KADA JE MOGUĆA KAO REALNO STANJE, RIJETKO SE SUSREĆE, IMAJUĆI U VIDU ČINJENICU DA
 - **TOKOVI REPRODUKCIJE ZNAČE I ZATEČENU NOVČANU MASU U OPTJECAJU (VEĆU ILI MANJU U ODNOSU NA OPTIMALNU), I...**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

...

- **EKONOMSKA POLITIKA U PRAVILU NE PRIHVATA NEUTRALNI UTJECAJ NOVCA, VEĆ, PUTEV INSTRUMENTATA MONETARNE POLITIKE, ŽELI POSTIĆI ODREĐENE UČINKE**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- U PRAKSI JE PRISUTNA **MONETARNA NERAVNOTEŽA**, U SMISLU DA JE STVARNA NOVČANA MASA VEĆA ILI MANJA OD OPTIMALNE, BILO RADI ...

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **URAVNOTEŽENJA PRIVREDE**
(PROPORCIONALNOST IZMEĐU
MATERIJALNE I VRIJEDNOSNE
KOMPONENTE PROIZVODNJE,
ODNOSNO IZMEĐU AGREGATA
POTRAŽNJE I AGREGATA PONUDE) ...

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **PODSTICANJA INVESTICIONE
AKTIVNOSTI (PO OSNOVU DODAJNIH
IZVORA AKUMULACIJE, ILI ESKONTNE
POLITIKE) ...**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **POSTIZANJA DRUGIH UČINAKA (STIMULIRANJE KAPITALIZACIJE SLOBODNIH NOVČANIH SREDSTAVA, UTJECAJ NA STRUKTURU INVESTICIJA, PROPORCIJE U RASPODJELI NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI)**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **MONETARISTIČKA KONCEPCIJA**
EKONOMSKE POLITIKE ČIJA JE
TEMELJNA ODREDNICA MONETARNA
RAVNOTEŽA, ALI KAO ŠTO JE
NAPOMENUTO U SVOM PUNOM
KAPACITETU – ...

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

- **... TZV. ORTODOKSNI MONETARIZAM, JE IZNIMNO PRISUTAN, I TO UGLAVNOM PO OSNOVU ARANŽMANA NEKE OD PREZADUŽENIH DRŽAVA S MEĐUNARODNIM MONETARNIM FONDOM**

3.2. INFLACIJA

- **INFLACIJA** PREDSTAVLJA **OBLIK** **MONETARNE NERAVNOTEŽE** U KOJOJ JE PONUDA NOVCA OSJETNO VEĆA OD POTRAŽNJE NOVCA, ŠTO SE NEPOSREDNO MANIFESTIRA
 - **OPADANJEM KUPOVNE MOĆI NOVCA (VRIJEDNOSTI NOVCA), I ...**

3.1. MONETARNA RAVNOTEŽA

...

➤ **KONTINUIRANIM PORASTOM CIJENA,**
UZ BROJNE IMPLIKACIJE, OVISNO OD
VELIČINE OVE NERAVNOTEŽE, NA
UKUPNE TOKOVE REPRODUKCIJE

3.2.1. POJAM INFLACIJE

- **INFLACIJA** SE DEFINIRA TEMELJEM **DVA PRISTUPA**, UZ MEĐUSOBNO DIFERENCIRANJE OVISNO ŠTO SE SMATRA SUŠTINSKIM OBILJEŽJEM OVE MONETARNE POJAVE

3.2.1. POJAM INFLACIJE

- **PO PRVOM PRISTUPU INFLACIJA PREDSTAVLJA SVAKO POVEĆANJE NOVČANOG OPTJECAJA BEZ OBZIRA DA LI TO IZAZIVA**
 - **POMJERANJE CIJENA, I**
 - **PROMJENU KUPOVNE MOĆI NOVCA ...**

3.2.1. POJAM INFLACIJE

- ... (TO ZNAČI DA SE ISKLJUČUJE I UVEĆANJE NOVČANE MASE KOJE PRATI PORAST PONUDE ROBA I USLUGA)

3.2.1. POJAM INFLACIJE

- **PO DRUGOM PRISTUPU INFLACIJA**
PODRAZUMIJEVA
 - **PORAST NOVČANE MASE**
 - **I**
 - **OBAVEZNO UVEĆANJE CIJENA,**
ODNOSNO UMANJENJE
(DEPRESIJACIJA) VRIJEDNOSTI
NOVCA ...

3.2.1. POJAM INFLACIJE

- ... (TO ZNAČI DA SVAKO UVEĆANJE NOVČANE MASE NE MORA IMATI ZA POSLJEDICU STVARANJE NEUSKLAĐENOSTI IZMEĐU PONUDE I POTRAŽNJE NOVCA, ODNOSNO DA U SLUČAJU RASTA PONUDE ROBA I USLUGA, ODNOSNO POTRAŽNJE NOVCA, NEOPHODNO JE DA SE SRAZMJERNO UVEĆA I NOVČANA MASA)

3.2.1. POJAM INFLACIJE

- **NAJRAŠIRENIJE GLEDIŠTE U POJMOVNOM ODREĐENJU INFLACIJE JESTE DA SE:**
 - **INFLACIJA VEŽE ZA PORAST NOVČANE MASE KOJI NIJE PRAĆEN ADEKVATNIM PORASTOM PROIZVODNJE ...**

3.2.1. POJAM INFLACIJE

- ... ČIME
 - DOLAZI DO RASTA CIJENA,
 - JER
 - UVEĆANA NOVČANA MASA
REFLEKTIRA NA RELATIVNO ISTI ILI
ZNATNO MANJE UVEĆAN OBIM
PONUDE ROBA I USLUGA

3.2.1. POJAM INFLACIJE

- **NOVIJA GLEDIŠTA U ODREĐENJU INFLACIJE ODOSE SE NA ANALIZU AGREGATA PONUDE I POTRAŽNJE, PA SE SLIJEDOM TOGA POD ...**

3.2.1. POJAM INFLACIJE

- **INFLACIJOM** PODRAZUMIJEVA TAKVO STANJE U KOME
 - **EFEKTIVNA NOVČANA POTRAŽNJA**
 - **NADVLADAVA**
 - **PONUĐU ROBA I USLUGA,****NEOVISNO KAKO SE TO ODRAŽAVA NA OPĆI NIVO CIJENA**

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- U OBJAŠNENJU **UZROKA INFLACIJE** U EKONOMSKOJ TEORIJI FORMIRALE SU SE **RAZLIČITE TEORIJE S BROJNIM VARIJANTAMA**, OVISNO OD TOGA KOJEM OD **FAKTORA DAJU PRIORITY**, ODNOSNO SVOJEVRSNU INDUKCIONU SNAGU U **ŠIROKOM SPEKTRU UZROČNIKA INFLACIJE**

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- **PRVA SKUPINA TEORIJA** U GLAVNE UZROČNIKE INFLACIJE NA PRVOM MJESTU ISTIČE **UVEĆANJE EFEKTIVNE NOVČANE POTRAŽNJE**, UKOLIKO OVO UVEĆANJE ZNATNO NADILAZI **RAST AGREGATA PONUDE ...**

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- ... **PO RAZLIČITIM OSNOVAMA**
 - **EMISIJA GOTOVOG NOVCA**
 - **EKSPANZIJA KREDITA I NEREALNOG UVEĆANJA KUPOVNE MOĆI**
 - **PRETJERANA POTROŠNJA** **BUDŽETSKA**

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- **DRUGA SKUPINA TEORIJA U GLAVNE UZROČNIKE INFLACIJE, U PRVOM REDU, ISTIČE FAKTORE ŠTO DJELUJU NA UVEĆANJE TROŠKOVA POSLOVANJA PREDUZEĆA ...**

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- ... **NEOVISNO OD TOGA DA LI SU NEPOSREDNO VEZANI ZA PROIZVODNJU, KOJI SE UGRAĐUJU U CIJENE PROIZVODA (POVEĆANJE OPOREZIVANJA, DEVALVACIJA NACIONALNE VALUTE, PORAST NADNICA, ILI NEKE DRUGE TROŠKOVNE KOMPONENTE)**

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- **TREĆA SKUPINA TEORIJA, U OBJAŠNJENJU UZROKA INFLACIJE, U PRVI PLAN ISTIČE RAZLIČITE STRUKTURALNE NEUSKLAĐENOSTI I PROMJENE U TOKOVMA REPRODUKCIJE (NESRAZMJERA IZMEĐU POJEDINIH PRIVREDNIH GRANA, PRESTRUKTURIRANJE PRIVREDE, NESKLAD IZMEĐU POJEDINIH VIDOVA POTROŠNJE ...) ...**

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- ... ČIME SE

- UMANJUJE EFIKASNOST U TOKOVIMA PRIVREĐIVANJA, I
- OTVARA DISPROPORCIJA IZMEĐU ROBNIH I KUPOVNIH FONDOVA ZBOG NEELASTIČNOSTI POJEDINIH VIDOVA POTROŠNJE

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- **POLAZEĆI OD NAVEDENIH SKUPINA TEORIJA, U ODREĐENJU TIPA KONKRETNE INFLACIJE, SA STANOVIŠTA GLAVNIH FAKTORA, ODNOSNO UZROKA INFLACIJE, GOVORI SE I O**
 - **INFLACIJI POTRAŽNJE**
 - **TROŠKOVNOJ INFLACIJI, I**
 - **STRUKTURALNOJ INFLACIJI**

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- **UZ UVAŽAVANJE NAVEDENIH SKUPINA TEORIJA, KAO OSNOVNI UZROCI INFLACIJE MOGLI BI SE NAVESTI:**
 - **UVEĆANJE EFEKTIVNE NOVČANE POTRAŽNJE**
 - **NESRAZMJERA U RASPODJELI NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI (PRETJERANA FINALNA, ODNOSNO OSOBNA I JAVNA POTROŠNJA U ODNOSU NA INVESTICIJE) ...**

3.2.2. UZROCI INFLACIJE

- **UMANJENJE EFIKASNOSTI U PRIVREĐIVANJU**
- **STRUKTURALNE NEUSKLAĐENOSTI U PRIVREDI**
- **SMANJENJE PROIZVODNJE I NEGATIVNE STOPE PRIVREDNOG RASTA**
- **POREMEĆAJI U VANJSKOTRGOVINSKOJ RAZMJENI**
- **NESTABILNOST NOVČANE JEDINICE**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **VRSTE, ODNOSNO OBLICI INFLACIJE SU RAZLIČITI, OVISNO OD TOGA IZ KOJEG UGLA SE ONA RAZMATRA**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **UOBIČAJENO JE DA SE KAO NAJČEŠĆI KRITERIJI UZIMAJU:**
 - **INTENZITET INFLACIJE, I**
 - **ODNOS DRŽAVE ODNOSNO, EKONOMSKO-POLITIČKIH MJERA NASPRAM INFLACIJE**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- U ODNOSU NA **INTENZITET**, INFLACIJE SE MOGU PODIJELITI NA:
 - **LATENTNE ILI POTENCIJALNE**
 - **SREDNJE ILI UMJERENE, I**
 - **GALOPIRAJUĆE ILI HIPERINFLACIJE**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **POTENCIJALNE ILI LATENTNE INFLACIJE I NISU PRAVE INFLACIJE**
- **U PRAVILU OVDJE SE I NE RADI O NEUSKLAĐENOSTI PONUDE I POTRAŽNJE NOVCA ŠTO BI PROUZROKOVALO POREMEĆAJE U TOKOVIMA REPRODUKCIJE**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **POTENCIJALNE INFLACIJE ODLIKUJE**
 - **POLAGANI RAST NOVČANE MASE (PREMA GOTOVO OPĆEPRIHVAĆENOM STAVU, GODIŠNJA STOPA INFLACIJE DO 4 POSTO)**
 - **NEZNATNI RAST CIJENA, I**
 - **DOSTA BLAGA DEPRESIJACIJA NOVCA**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **OVAKVE INFLACIJE PREDSTAVLJAJU TIPIČNO OBILJEŽJE NAJRAZVIJENIJH PRIVREDA U SVIJETU, KOJE BI PREMA EKONOMSKIM PARAMETRIMA I POKAZATELJIMA PRIVREDNOG RAZVOJA, MOGLE VODITI I DEFLACIONU, A NE SAMO POLITIKU MONETARNE RAVNOTEŽE**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **OSNOVNI RAZLOG** ZBOG ČEGA SE U OKVIRU EKONOMSKE POLITIKE VODI SVJESNO **POLITIKA** **LATENTNE INFLACIJE** JESTE DA SE
 - **STIMULIRA ULAGANJE KAPITALA U INVESTICIJE** (RADI **UVEĆANJA ZAPOSLENOSTI I RASTA BDP**) ...

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

... U ODNOSU NA

- **DEPONIRANJE NOVCA U BANKAMA (I RAZVOJ RENTIJerSTVA ZBOG APRESIJACIJE NOVCA U UVJETIMA DEFLACIJE)**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **SREDNJE ILI UMJERENE INFLACIJE**
KARAKTERIZIRA
 - **ZNATNIJI PORAST NOVČANE MASE (GODIŠNJA STOPA ZA OVE INFLACIJE IZNOSI IZMEĐU 10 I 16 POSTO), I**
 - **U ODGOVARAJUĆOJ SRAZMJERI RAST CIJENA I DEPRESIJACIJA NOVCA**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- KAO ELEMENT EKONOMSKE POLITIKE **SREDNJE INFLACIJE** IMAJU SVOJE OPRAVDANJE ZA ONE DRŽAVE KOJE VODE POLITIKU **TZV. NAPREGNUTOG PRIVREDNOG RAZVOJA**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **TO ZNAČI DA SE UBRZANI PRIVREDNI RAZVOJ OSJETNO TEMELJI NA DODATNIM IZVORIMA AKUMULACIJE**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **PORAST AGREGATA POTRAŽNJE,**
ODNOSNO TZV. SVJEŽEG NOVCA, PO
OSNOVU EKSPANZIVNE KREDITNE
POLITIKE ILI INOZEMNOG ZADUŽIVANJA,
U POČETKU POZITIVNO DJELUJE ...

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **NA UVEĆANJE REALIZACIJE ROBE I POTROŠNJE (OSOBNJE I JAVNE)**
- **I**
- **NA PORAST INVESTICIONI
ULAGANJA**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **POTENCIJALNA JE OPASNOST DA SREDNJA INFLACIJA NASTAVI SVOJ RAST I TOKOM VREMENA NE PRERASTE U GALOPIRAJUĆU INFLACIJU**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **NEOPHODNO JE MJERAMA EKONOMSKE POLITIKE SANIRATI OVAJ INFLACIONI PRITISAK I PREKINUTI SA POLITIKOM NAPREGNUTOG PRIVREDNOG RAZVOJA, ODNOSNO DIMENZIONIRATI I FINALNU I INVESTICIONU POTROŠNJU ...**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- ... PREMA

- **REALNIM MOGUĆNOSTIMA PRIVREDE, ODNOSNO**
- **U SRAZMJERAMA BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA I NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **GALOPIRAJUĆA ILI HIPERINFLACIJA**
ODLIKUJE SE
 - **VISOKOM STOPOM DEPRESIJACIJE (OBEZVRJEĐIVANJA) NOVCA, I**
 - **IZRAZITIM RASTOM CIJENA, ODNOSNO OPĆOM NESTABILNOSTI U KRETANJU CIJENA**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **RADI SE O NEKONTROLIRANIM INFLACIJAMA (S AUTOMATSKI UGRAĐENIM GENERATORIMA INFLACIONOG PRITISKA I UZ FUNKCIONIRANJE TZV. INFLACIONE SPIRALE KOJIMA SE KONSTANTNO POTHRANJUJU)**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **TO ZA POSLJEDICU IMA**

- **SVAKODNEVNO DEPRESIRANJE NOVCA TAKO DA ON SVE MANJE VRŠI SVOJE UOBIČAJENE FUNKCIJE, I**
- **OVAKVE INFLACIJE ZAVRŠAVAJU KRAHOM NOVČANOG (MONETARNOG) SISTEMA**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- UKOLIKO SE KAO KRITERIJ UZME **DRUŠTVENA AKTIVNOST**, INFLACIJE SE MOGU PODIJELITI NA
 - SLOBODNE ILI NEOBUZDANE INFLACIJE, I
 - KONTROLIRANE ILI PRIGUŠENE INFLACIJE

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **SLOBODNE ILI NEOBUZDANE INFLACIJE SU ONE KOJE SE**
 - **RAZVIJAJU I DJELUJU U OPĆIM UVJETIMA**
 - **BEZ IKAKVE DRUŠTVENE AKTIVNOSTI, ODNOSNO EKONOMSKO-POLITIČKIH MJERA ...**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- ... KOJE BI OBUZDAVALE NJIHOVO KRETANJE I RAZORNO DJELOVANJE U TOKOVIMA REPRODUKCIJE

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **DRŽAVA NEMA**
 - **EKONOMSKIH, I**
 - **POLITIČKIH PRETPOSTAVKI**
- DA BI SE UHVATILA U BORBU PROTIV INFLACIJE**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- U TAKVIM UVJETIMA **INFLACIJA SE SLOBODNO RAZVIJA** UZ KONSTANTNO UVEĆAVANJE **RAZLIKA IZMEĐU PONUDE I POTRAŽNJE NOVCA**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **KONTROLIRANE INFLACIJE** ILI **PRIGUŠENE INFLACIJE** PRETPOSTAVLJAJU DRUŠTVENU AKTIVNOST, ODNOSNO ANTIINFLACIONE MJERE OD STRANE
 - **DRŽAVE, I**
 - **DRUGIH NOSILACA EKONOMSKO - POLITIČKIH ODLUKA**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **OVIM MJERAMA NASTOJI SE KONTROLIRATI KRETANJE INFLACIJE, PUTEM**
 - **OBUZDAVANJA POTRAŽNJE (SMANJENJE EMISIJE NOVCA, TEZAUACIJA NOVCA, RESTRIKTIVNA KREDITNA POLITIKA, ESKONTNA POLITIKA...), A EFEKTIVNE**

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

➤ **PODUZIMAJU SE I MJERE URAVNOTEŽENJA NADNICA I CIJENA OSNOVNIH ARTIKALA, ZAMRZAVANJE CIJENA....,**

S CILJEM DA SE MONETARNA NERAVNOTEŽA NE PRODUBI I PRETVORI U HIPERINFLACIJU

3.2.3. VRSTE INFLACIJE

- **INFLACIJE** U RANIJEM RAZDOBLJU SU BILE **SLOBODNE** ILI **NEOBUZDANE**
- **INFLACIJE** NAKON DRUGOG SVJETSKOG RATA KARAKTERIZIRA, UZ VIŠE ILI MANJE **USPJEŠNOSTI**, **PRISUSTVO ANTIINFLACIONE POLITIKE**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **POSLJEDICE INFLACIJE SU BROJNE I RAZNOVRSNE**
- **SVAKI DIO DRUŠTVENE REPRODUKCIJE I OBLAST PRIVREDNOG I DRUŠTVENOG ŽIVOTA IZLOŽENI SU RAZARAJUĆEM UTJECAJU INFLACIJE**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **U POGLEDU EKONOMSKIH POSLJEDICA INFLACIJE, UPEČATLJIVE SU ONE ŠTO SE ODNOSU NA**
 - **PROCES PRIVREĐIVANJA**
 - **I**
 - **PLATNU BILANCU ZEMLJE**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **U OBLASTI PRIVREĐIVANJA ZBOG NESTABILNOSTI (RASTA) OPĆEG NIVOVA CIJENA, INFLACIJA ...**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **UNOSI NESIGURNE KALKULACIJE TROŠKOVA, KAO POLAZIŠTA ZA PODUZIMANJE POSLOVNIH ODLUKA, JER SE NE MOŽE POUZDANO ZNATI PO KOJOJ ĆE SE CIJENI NABAVLJATI ELEMENTI PROIZVODNJE, I**
- **NEIZVJESNO JE PREDVIĐANJE KRETANJA PONUDE I POTRAŽNJE NA TRŽIŠTU**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **OPĆI NESTABILNI UVJETI PRIVREĐIVANJA UZROKUJU ODSUSTVO EKONOMSKE DISCIPLINE, ČIME SE**
 - **POTISKUJU EKONOMSKI KRITERIJI U POSLOVNOJ POLITICI, I**
 - **DEFORMIRAJU PARAMETRI U DONOŠENJU INVESTICIONIH ODLUKA**
- ...

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- ... IAKO OVAKVA SITUACIJA STVARA KLIMU ZA **USTEZANJA OD INVESTICIONIH PROJEKATA SA DUŽIM ROKOM EFEKTUIRANJA**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **INFLACIJA** KONSTANTNO STVARA **VIŠAK EFEKTIVNE POTRAŽNJE**
- U UVJETIMA **PREGRIJANE POTRAŽNJE** I PRI NEREALNOM ZIDANJU CIJENA, IPAK NEMA NIKAKVIH PROBLEMA U REALIZACIJI ROBA

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **TIME** **SLABI** **MEĐUSOBNA**
KONKURENCIJA DOMAĆIH PREDUZEĆA
- **NA DUŽI ROK** **SMANJUJE** **EFIKASNOST**
PRIVREĐIVANJA **U** **ODNOSU** **NA**
KRITERIJE MEĐUNARODNOG TRŽIŠTA

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- U **VRIJEME INFLACIJE** KONSTANTNO SE OBEZVRIJEĐUJE AMORTIZACIONI FOND
- U UVJETIMA OPĆEG PRITISKA ZA FINALNOM POTROŠNOM, PREDUZEĆA SU PRINUĐENA ZADUŽIVATI SE KAKO BI OSIGURALA POSTOJEĆU **REPRODUKTIVNU SPOSOBNOST**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **INFLACIJA** PO VIŠE OSNOVA NEPOVOLJNO UTJEČE NA PLATNU BILANCU ZEMLJE
- **DOMAĆA ROBA** U UVJETIMA POREMEĆENIH EKONOMSKIH PARAMETARA POSTAJE PRESKUPA NA MEĐUNARODNOM TRŽIŠTU

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **ISTOVREMENO DOMAĆE CIJENE SU ZNATNO ATRAKTIVNIJE, ŠTO SE NEPOVOLJNO ODRAŽAVA NA IZVOZ**
- **CIJENE INOZEMNIH ROBA SU IZUZETNO PRIVLAČNE**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- U ODNOSU NA **DOMAĆU PREGRIJANU POTRAŽNJU** DOLAZI DO **NEREALNOG UVEĆANJA UVOZA**
- PO DVA OSNOVA
 - U ODNOSU NA SMANJENJE IZVOZA
 - I
 - U POGLEDU UVEĆANJA UVOZA **INFLACIJA NEPOSREDNO GENERIRA SVE VEĆI DEFICIT PLATNE BILANCE**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- U **VRIJEME INFLACIJE**, ZBOG OČEKIVANE DEVALVACIJE NACIONALNE VALUTE I NJENOG SVAKODNEVNOG OBEZVRJEĐIVANJA, DOLAZI DO ...

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

...

- ŠPEKULACIJE SA DEVIZAMA, I
- POTISKIVANJA DOMAĆEG NOVCA
KAO PLATEŽNOG, A POTOM I
PROMETNOG SREDSTVA

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **NEPOVOLJNI UTJECAJ INFLACIJE NA PLATNU BILANCU OGLEDA SE I U TOME DA **DOMAĆE CIJENE** GUBE KONTAKT SA **CIJENAMA U INOZEMSTVU****
- **ROBA** U UVJETIMA DEPRESIJACIJE NOVCA POSTAJE IZUZETNO **JEFTINA ZA KUPCE SA KONVERTIBILNIM VALUTAMA**

3.2.4. POSLJEDICE INFLACIJE

- **NA TAJ SE NAČIN VRŠI SVOJEVRSNA NACIONALNA RASPRODAJA NAJVRIJEDNIJIH DOBARA UKLJUČUJUĆI I DOBRA KULTURNE BAŠTINE (SLIKE, STARINE, NAKIT, KRZNO...)**

3.3. DEFLACIJA

- **DEFLACIJA** JE MONETARNA POJAVA KOJA JE SUPROTNA OD **INFLACIJE**
- TO ZNAČI DA SE ONA MANIFESTIRA U ZNATNO **VEĆOJ POTRAŽNJI** U ODNOSU NA **PONUĐU NOVCA**

3.3. DEFLACIJA

- OVU **MONETARNU** **NERAVNOTEŽU** KARAKTERIZIRA
 - **VIŠAK AGREGATA PONUDE ROBA I USLUGA**
 - **NASPRAM**
 - **AGREGATA POTRAŽNJE**

3.3. DEFLACIJA

- **U OVAKVIM UVJETIMA DOLAZI DO**
 - **POVEĆANJA KUPOVNE MOĆI NOVCA (APRESIJACIJE), I**
 - **NA DUŽI ROK DO SMANJENJA CIJENA, PRVO OPĆEG NIVOVA, A POTOM I U RELATIVNIM ODNOSIMA**

3.3. DEFLACIJA

- **OSNOVNI UZROCI DEFLACIJE SU ISTI ONI FAKTORI KAO KOD INFLACIJE, SAMO ŠTO IMAJU SUPROTAN PREDZNAK**

3.3. DEFLACIJA

- **UZROK DEFLACIJE MOŽE BITI I NEADEKVATNA RASPODJELA NACIONALNOG DOHOTKA, U TOM SMISLU DA JE PREDIMENZIONIRANA INVESTICIONA POTROŠNJA U ODNOSU NA OSOBNU I JAVNU POTROŠNJU**

3.3. DEFLACIJA

- **GLAVNI UZROK DEFLACIJE JE RESTRIKTIVNA MONETARNO - KREDITNA POLITIKA, ODNOSNO UMANJENJE EFEKTIVNE NOVČANE POTRAŽNJE PO OSNOVU: ...**

3.3. DEFLACIJA

- **SMANJENJA EMISIJE NOVCA U ODNOSU NA PORAST PONUDE ROBA I USLUGA**
- **RESTRIKCIJE U KREDITNOJ POLITICI PO OSNOVU UVEĆANJA ESKONTNIH STOPA I DRUGIH MJERA KOJIMA SE UMANJUJE KREDITNI POTENCIJAL BANAKA ...**

3.3. DEFLACIJA

...

- **VISOKIH POREZA NA BAZI KOJIH SE
SMANJUJE KUPOVNA MOĆ
POTROŠAČA**
- **BUDŽETSKOG SUFICITA**
- **I**
- **TEZAUŔACIJE, ODNOSNO
POVLAČENJA NOVCA IZ OPTJECAJA**

3.3. DEFLACIJA

- **POSLJEDICE DEFLACIJE SU U PRVOM REDU REZULTAT SVJESNOG OPREDJELJENJA NOSILACA EKONOMSKE POLITIKE**
- **DRŽAVA VRLO LAKO MOŽE NADOMJESTITI MANJAK EFEKTIVNE POTRAŽNJE I PREVAZIĆI OVAJ VID MONETARNE NERAVNOTEŽE**

3.3. DEFLACIJA

- **DEFLACIONA POLITIKA, KAO DIO UKUPNE EKONOMSKE POLITIKE VODI SE RADI**
 - **STABILNOSTI I UVEĆANJA PARITETA DOMAĆE NOVČANE JEDINICE,**
 - **I ...**

3.3. DEFLACIJA

➤ **UNOŠENJA STROŽIJIH EKONOMSKIH
PARAMETARA U TOKOVIMA
REPRODUKCIJE,**

**KAKO BI SE PODIGLA OPĆA
EFIKASNOST U PRIVREĐIVANJU**

3.3. DEFLACIJA

- **EKONOMSKE I SOCIJALNE POSLJEDICE DEFLACIONE POLITIKE SU IZUZETNO NEGATIVNE, JER ZAJEDNO SA DEFLACIJOM DOLAZI DO**
 - **SMANJENJA NADNICA I PLATA**
 - **UMANJENE REALIZACIJE ROBA USPRKOS OPADANJA CIJENA ...**

3.3. DEFLACIJA

- **PORASTA RIZIČNOSTI INVESTICIJA**
- **SMANJENJA OBIMA INVESTICIJA, ZAPOSLENOSTI I SKROMNIJAH STOPA PRIVREDNOG RASTA, I**
- **PADA OBIMA PROIZVODNJE (OVO POSLJEDNJE POGAĐA ZEMLJE KOJE NE PRIPADAJU KRUGU VISOKORAZVIJENIH ZEMALJA)**

3.3. DEFLACIJA

- **KRUPNA JE PROCJENA NOSILACA EKONOMSKO - POLITIČKIH MJERA U IZNALAŽENJU OPTIMALNOG RJEŠENJA U OVOM DOMENU ...**

3.3. DEFLACIJA

- **DA LI VODITI DEFLACIONU POLITIKU I TZV. ORTODOKSNU MONETARNU RAVNOTEŽU, I PO CIJENU RECESIJE U PRIVREDI, ILI**
- **STALNIM UVEĆANJEM EFEKTIVNE POTRAŽNJE OMOGUĆITI PORAST INVESTICIJA, ZAPOSLENOSTI I PROIZVODNJE, ČAK I PO CIJENU VEĆE ILI MANJE INFLACIJE**

3.4. STAGFLACIJA

- **STAGFLACIJA** (KOVANICA ŠTO POTJEČE OD RIJEČI **STAGNACIJA** I **INFLACIJA**) JE RELATIVNO NOVI TIP INFLACIJE KOJI PODRAZUMIJEVA DA SE USPOREDO SA OVOM **MONTERNOM NERAVNOTEŽOM** BILJEŽI I **VISOKA STOPA NEZAPOSLENOSTI**, ODNOSNO **STAGNACIJA PRIVREDNIH TOKOVA**

3.4. STAGFLACIJA

- **KOD STAGFLACIJE POSTOJI DVOSTRUKA NERAVNOTEŽA**
 - **VIŠAK PONUDE U ODNOSU NA POTRAŽNJU NOVCA, I**
 - **VIŠAK PONUDE U ODNOSU NA POTRAŽNJU RADNE SNAGE**

3.4. STAGFLACIJA

- ZA RAZLIKU OD **INFLACIJA** (U RAZVIJENIM PRIVREDAMA) KOJE SU BILE NESPOJIVE SA **STAGNANTNIM PRIVREDNIM KRETANJIMA**, JER JE SVJEŽI NOVAC NA BAZI **EKSPANZIVNE MONETARNO - KREDITNE POLITIKE** OSIGURAVAO DA SE ...

3.4. STAGFLACIJA

- **NIVO PROIZVODNJE PRIBLIŽI SVOM PUNOM KAPACITETU**
- **OSTVARI STANJE BLIZU PUNE ZAPOSLENOSTI**
- **INVESTICIONA POTROŠNJA OMOGUĆI PRIVREDNI RAST ...**

3.4. STAGFLACIJA

- I
- **UOPĆE NEMA PROBLEMA U EKONOMSKIM TOKOVIMA (IZUZEV OD OPASNOSTI ZBOG PRETJERIVANJA SA PONUDOM NOVCA),**
KOD STAGFLACIJE UVEĆANJE
EFEKTIVNE POTRAŽNJE KONCIDIRA SA
VISOKOM NEZAPOSLENOŠĆU

3.4. STAGFLACIJA

- **PROINFLACIONA POLITIKA** (STALNO UVEĆANJE EFEKTIVNE POTRAŽNJE PO KEYNESIJANSKOM KONCEPTU EKONOMSKE POLITIKE)
 - NIJE U STANJU ANGAŽIRATI RASPOLOŽIVI DRUŠTVENI FOND RADA I OSTALE ELEMENTE PRIVREĐIVANJA, ODNOSNO
 - OMOGUĆITI ADEKVATAN PRIVREDNI RAST

3.4. STAGFLACIJA

- **OVA KOINCIDENCIJA (SLUČAJNOST)**

- **VISOKE STOPE INFLACIJE**

- **I**

- **VISOKE STOPE NEZAPOSLENOSTI**

**KARAKTERISTIČNA JE ZA MANJE
RAZVIJENE DRŽAVE, IAKO OVOGA NISU
POŠTEĐENE NI RAZVIJENIJE PRIVREDE**

3.4. STAGFLACIJA

- **OSNOVNI UZROK** OVAKVOM STANJU JESTE ŠTO U SAVREMENIM UVJETIMA, U DOBA VEĆE ILI MANJE RECESIJE, ZBOG POLITIČKIH I SOCIJALNIH PRESIJA, NE DOLAZI DO
 - **SNIŽAVANJA NADNICA I PLATA, NITI**
 - **BUDŽETSKE POTROŠNJE,****SHODNO STAGNATNIM PRIVREDNIM TOKOVIMA**

3.4. STAGFLACIJA

- U OVAKVIM OKOLNOSTIMA, RADI
 - OBEZBJEĐIVANJA NESMETANIH TOKOVA PRIVREĐIVANJA, I
 - DOSTIGNUTE KVALITETE ŽIVOTA (ŽIVOTNOG I DRUŠTVENOG STANDARDA)
- NEOPHODNO JE VODITI **POLITIKE PERMANENTNE INFLACIJE**

3.4. STAGFLACIJA

- NA DRUGOJ STRANI, ZBOG NEELASTIČNOSTI TROŠKOVA POSLOVANJA, ŠTO SE ODOSE NA NADNICE I POREZE, **SKROMNI RAST CIJENA PREMA KUPOVNOJ MOĆI POTROŠAČA** NE OSTAVLJA DOVOLJNO PROSTORA ZA
 - KAPITALIZACIJU DIJELA DOBITI, I
 - REINVESTIRANJE DIVIDENDE

3.4. STAGFLACIJA

- **STOGA SE PO TOM OSNOVU NE OSIGURAVA ADEKVATNA INVESTICIONA POTROŠNJA, ČIME SE IZAZIVA**
 - **RAST NEZAPOSLENOSTI, I**
 - **NA DUŽI ROK RELATIVNO SMANJENJE PONUDE, ODNOSNO STAGNACIJA PRIVREDNOG RASTA**

3.4. STAGFLACIJA

- **NA OVAJ NAČIN DOLAZI DO „STAPANJA”**
 - **INFLACIJE**
 - **I**
 - **NEZAPOSLENOSTI**

3.4. STAGFLACIJA

- **BILO KAKAV RAST EFEKTIVNE NOVČANE POTRAŽNJE NA BAZI EKSPANZIVNE MONETARNO - KREDITNE POLITIKE NE MOŽE KONSTRUKTIVNO DOPRINIJETI**
 - **PREVAZILAŽENJU VISOKE NEZAPOSLENOSTI, I**
 - **STRAGNANTNIH PRIVREDNIH TOKOVA**

3.4. STAGFLACIJA

- ZATO SU NAKON SEDAMDESETIH GODINA **NEKE OD NAJRAZVIJENIJH ZEMALJA** UČINILE **ZAOKRET** U OVOM DOMENU ...

3.4. STAGFLACIJA

...

- **NAPUŠTAJUĆI KEYNESIJANSKI KONCEPT „PRIVREDNI RAST UZ PUNU ZAPOSLENOST”**
- **U KORIST STRATEGIJE „RAVNOTEŽA NA NIVOU ZAPOSLENOSTI” NEDOVOLJNE**

3.4. STAGFLACIJA

- **TO JE ZNAČILO**

- **OSLOBAĐANJE PRIVREDE OD
POLITIČKIH I SOCIJALNIH PRESIJA**
- **I ...**

3.4. STAGFLACIJA

- **STVARANJE PROSTORA ZA
EFIKASNIJE PRIVREĐIVANJE I
EKONOMSKU RAVNOTEŽU
U GLOBALNIM OKVIRIMA NA BAZI
TRŽIŠNOG MEHANIZMA**

3.4. STAGFLACIJA

- **CIJENA OVOG PRISTUPA U SLAMANJU STAGFLACIJE JESTE ENORMNI RAST BUDŽETSKIH DEFICITA KOD SVIH SPOMENutih ZEMALJA**

3.4. STAGFLACIJA

- **MANJE RAZVIJENE ZEMLJE** IMAJU U ODNOSU NA NAZNAČENE VARIJACIJE RAZVIJENIH PRIVREDA, ZNATNO **MANJU MOGUĆNOST IZBORA**, AKO ONA I NIJE ISKLJUČENA KOD NAJVEĆEG BROJA OVIH DRŽAVA

3.5. DEVALVACIJA I REVALVACIJA

- **DEVALVACIJA** I **REVALVACIJA**
PREDSTAVLJAJU DVIJE FINACIJSKE,
ODNOSNO MONETARNE OPERACIJE
KOJE SU, POSLJEDICE MONETARNIH
NERAVNOTEŽA

3.5. DEVALVACIJA I REVALVACIJA

- **OBJE OVE OPERACIJE ZNAČE SANIRANJE MONETARNE NERAVNOTEŽE U ZEMLJI, I TO NA OSNOVU PROMJENE PARITETA DOMAĆE NOVČANE JEDINICE U ODNOSU NA MJERNU JEDINICU ZLATA, ODNOSNO U ODNOSU NA KONVERTIBILNE VALUTE**

3.5. DEVALVACIJA I REVALVACIJA

- **DRŽAVA** **ZAKONOM** **ILI**
ODGOVARAJUĆOM ODLUKOM
 - **ODREĐUJE PARITET SVOJE VALUTE NASPRAM ZLATA ILI NEKE DRUGE VALUTE, I**
 - **NA BAZI OVOG SE FORMIRA SLUŽBENI TEČAJ ZA POJEDINE VALUTE**

3.5. DEVALVACIJA I REVALVACIJA

- **KAKO VALUTNI TEČAJEVI** PODLIJEŽU ZAKONITOSTIMA PONUDE I POTRAŽNJE, MOGUĆE JE DA DOLAZI DO VEĆIH ILI MANJIH ODSUPANJA IZMEĐU
 - **NOMINALNOG (ZVANIČNOG) TEČAJA DOMAĆE VALUTE, I**
 - **FAKTIČKOG TEČAJA DOMAĆE VALUTE U ODNOSU NA DRUGE VALUTE (DEVIZE)**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **U RAZDOBLJU INFLACIJE DOLAZI DO**
 - **SMANJENJA KUPOVNE MOĆI NOVCA, I**
 - **NJEGOVA SVAKODNEVNA**
 - DEPRESIJACIJA NAKON IZVJESNOG**
 - VREMENA IZAZIVA POTREBU**
 - UTVRĐIVANJA NOVOG TEČAJA**
 - VALUTE**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **DEVALVACIJA** PREDSTAVLJA MONETARNU OPERACIJU KOJOM SE, U FORMI PRAVNOG AKTA, **PROGLAŠAVA I UTVRĐUJE SMANJENJE SLUŽBENOG PARITETA DOMAĆE NOVČANE JEDINICE U ODNOSU NA KONVERTIBILNE VALUTE**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **DRŽAVA PRISTUPA DEVALVACIJI ONDA KADA JE NA TO PRISILJENA, JER**
 - **DOTADAŠNJI ZVANIČNI TEČAJ USLJED DEPRESIJACIJE POSTAJE SUVIŠE VJEŠTAČKI, I**
 - **KAO TAKAV NE MOŽE SE POTVRDITI NA MEĐUNARODNOM TRŽIŠTU**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **AKTOM DEVALVACIJE DRŽAVA SAMO SANKCIONIRA POSTOJEĆE FAKTIČKO STANJE**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **TIME SE ELIMINIRA OSJETNA RAZLIKA IZMEĐU**
 - **NOMINALNOG (ZVANIČNOG) TEČAJA DOMAĆE VALUTE, I**
 - **FAKTIČKOG (REALNOG) TEČAJA DOMAĆE VALUTE**
- NASPRAM POJEDINIH STRANIH (KONVERTIBILNIH) VALUTA**

3.5.1. DEVALVACIJA

- U NOVIJE DOBA GOTOVO **SVE DRŽAVE** SU SA FIKSNOG PREŠLE NA **TZV. FLUKTUIRAJUĆE** (PLIVAJUĆE) **TEČAJEVE**

3.5.1. DEVALVACIJA

- TO ZNAČI DA SE OMOGUĆAVA **ODSTUPANJE OD ZVANIČNOG PARITETA** NAVIŠE I NANIŽE DO ODREĐENE GRANICE
- UKOLIKO SU OVA ODSTUPANJA **VEĆA**, NEOPHODNO JE PRISTUPITI **DEVALVACIJI**

3.5.1. DEVALVACIJA

- U POGLEDU **POSLJEDICA DEVALVACIJE**, OBIČNO SE KAO POZITIVAN EFEKT ISTIČE **POBOLJŠANJE TRGOVINSKE BILANCE**
- **POSLIJE DEVALVACIJE** DOMAĆE CIJENE POSTAJU **ATRAKTIVNE ZA MEĐUNARODNO TRŽIŠTE**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **UVEĆAVA SE IZVOZ, A ISTOVREMENO INOZEMNA ROBA POSTAJE PRESKUPA ZA DOMAĆE KUPCE, PA SE SMANJUJE UVOZ**
- **OVAJ POZITIVNI UČINAK JE KRATKOG VIJEKA**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **VRIJEDI ZA ODREĐENO RAZDOBLJE DOK SE INOZEMNI ELEMENTI PROCESA PRIVREĐIVANJA NE UKALKULIRAJU U TROŠKOVE POSLOVANJA DOMAĆIH PREDUZEĆA**
- **TIME SE BITNO UMANJUJE PRIVLAČNOST DOMAĆIH CIJENA (NEMINOVAN JE NJIHOV RAST) ZA MEĐUNARODNO TRŽIŠTE**

3.5.1. DEVALVACIJA

- UČINCI SU **DEVALVACIJE** PO TRGOVINSKU BILANCU NA DUŽI ROK **NEGATIVNI**
- SA ISTIM SU PREDZNAKOM I POSLJEDICE **DEVALVACIJE**, ŠTO SE ODOSE NA ...

3.5.1. DEVALVACIJA

- **SANKCIONIRANJE NISKE DOMAĆE PRODUKTIVNOSTI RADA**
- **SLABLJENJE KONKURENTSKE SPOSOBNOSTI DOMAĆE ROBE NA MEĐUNARODNOM TRŽIŠTU, I**
- **GUBLJENJE POVJERENJA U DOMAĆU VALUTU I MONETARNU POLITIKU DRŽAVE**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **DEVALVACIJA** KAO MONETARNA OPERACIJA MOŽE IMATI **POZITIVNE UČINKE** NA MONETARNU I UKUPNU EKONOMSKU RAVNOTEŽU U ZEMLJI

3.5.1. DEVALVACIJA

- **TO ĆE SE DOGODITI SAMO UKOLIKO SE PODUZMU SINHRONIZIRANI POTEZI U ONIM OBLASTIMA I SEGMENTIMA DRUŠTVENE REPRODUKCIJE KOJI I GENERIRAJU INFLACIONI PRITISAK**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **TO SE ODNOSI NA**

- **POLITIKU BUDŽETSKE RAVNOTEŽE**
- **SVOĐENJE UKUPNE POTROŠNJE U REALNE OKVIRE**
- **OTKLANJANJE STRUKTURALNIH DISPROPORCIJA U GLOBALNIM TOKOVIMA**
- **ODGOVARAJUĆE MJERE U VANJSKOTRGOVINSKOJ RAZMJENI**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **UKOLIKO SE OSTAVE PO STRANI GENERATORI INFLACIONOG PRITISKA, DEVALVACIJA**
 - **NEĆE BITI INSTRUMENT ZA USPOSTAVLJANJE RAVNOTEŽE NA NOVIM OSNOVAMA (SA NOVIM PARITETOM VALUTE) ...**

3.5.1. DEVALVACIJA

- **VEĆ**
- **NEPOSREDNI FAKTOR GENERIRANJA
NOVOG NESKLADA IZMEĐU
EFEKTIVNE NOVČANE POTRAŽNJE I
PONUDE ROBA**

3.5.2. REVALVACIJA

- **REVALVACIJA** JE **MONETARNA OPERACIJA KOJOM SE, U FORMI PRAVNOG AKTA,**
 - **POVEĆAVA PARITET DOMAĆE NOVČANE JEDINICE, U ODNOSU NA**
 - **MJERNU ZLATNU ILI DEVIZNU PODLOGU, ODNOSNO U ODNOSU NA KONVERTIBILNE VALUTE**

3.5.2. REVALVACIJA

- **REVALVACIJA** JE POSLJEDICA MONETARNE NERAVNOTEŽE, ODNOSNO NESKLADA IZMEĐU
 - **RELATIVNO MANJEG AGREGATA POTRAŽNJE, U ODNOSU**
 - **NA AGREGAT PONUDE ROBA I USLUGA**

3.5.2. REVALVACIJA

- **PRETPOSTAVKE REVALVACIJE SU**
 - **APRESIJACIJA (UVEĆANJA KUPOVNE MOĆI) NOVCA**
 - **VEĆI FAKTIČKI U ODNOSU NA NOMINALNI TEČAJ VALUTE, I**
 - **IZRAŽENA AKTIVNA PLATNA BILANCA**

3.5.2. REVALVACIJA

- **U KRUGU NAJRAZVIJENIJIH ZEMALJA**
PODUZIMANJE OVE MONETARNE
OPERACIJE JE REZULTAT DOGOVORA I
PRITISAKA RADI USKLAĐIVANJA
 - **MEĐUSOBNIH TRGOVINSKIH ODNOSA,**
I
 - **PLATNO - BILANČNIH SALDA**